

BUITEN

9^E JAARGANG N^O. 36

ZATERDAG 4 SEPTEMBER 1915.

Foto C. Steenbergh.

HOEKJE BIJ DEN DROMMEDARIS TE ENKHUIZEN.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES

INHOUD:

DE STERRENHEMEL IN SEPTEMBER, DOOR A. A. N.	BLZ. 422
DE BLAUWE MUUR, UIT HET ENGELSCH VAN RICHARD WASHBURN CHILD (5)	„ 422
DE GERESTAUREERDE DROMMEDARISTE ENKHUIZEN, DOOR MR. A. LOOSJES, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 421, 424—427
ENKHUIZEN, EEN MIDZOMERDAGDROOM, (GEDICHT), DOOR C. C. REMMERSWAAL	„ BLZ. 425
DE GOEDENDAG, DOOR F. W. DRIJVER	„ 425
IN DAGEN VAN LEED, (VERVOLG), DOOR FELIX RUTTEN	„ 426
IN ZUID-TIROL, DOOR K., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 428—429
WARKRUID, DOOR K. SIDERIUS, GEÏLLUSTREERD	„ 430—431
IN DE JACHTVELDEN, DOOR H. E. KUYLMAN	„ BLZ. 430
DE VICTORIA REGIA IN DEN HORTUS BOTANICUS TE AMSTERDAM IN BLOEI, ILLUSTRATIE	„ 432
LAURENTIUS TRANEN, DOOR F. W. DRIJVER	„ 432

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

DE STERRENHEMEL IN SEPTEMBER.

HET volgende overzicht geeft den stand der sterrenbeelden voor 20.5 uur sterretijd, d. i. omstreeks 9 uur middelen tijd. Men zie het Septemberkaartje in de „N.R.C.” Zenith: Cepheus. Zwaan;

Noorden: Groote en kleine Beer, Giraffe, Lynx, Wagenman;
Noordwesten: Cassiopeia, Perseus, Stier;
Oosten: Andromeda, Driehoek, Hagedis, Ram, Visschen, Walvisch;
Zuidoosten: Pegasus;
Zuiden: Arend, Dolfijn, kleine Paard, Pijl, Schild van Sobieski, Schutter, Steenbok, Zuider Visch, Vos, Waterman;
Zuidwesten: Slang;
Westen: Boötes, Hercules, Kroon, Lier, Slang, Slangendrager, Weegschaal;

Noordwesten: Draak, Hoofdhaar van Berenice, Jachthonden. De Melkweg is te 9 uur prachtig te zien: hij loopt dan van het Noord-oosten door het Zuiden naar het Zuidwesten. Het sterrenbeeld Schutter, waar de merkwaardige losse Melkwegwolken zich vertoonen, gaat echter langzamerhand al wat laag staan. Hoog aan den hemel ziet men de groote ovale lichte volk in den Zwaan; juist in top, tusschen den Zwaan en Cepheus, een merkwaardige donkere plek, een coalsack, zooals er indertijd in het Zuider Kruis een de aandacht van John Herschel trok.

Algol minima zijn waarneembaar: den 3^{en} en den 26^{en} September een paar uur na middernacht, den 6^{en} te middernacht, den 9^{en} en den 29^{en} omstreeks 10 uur.

De veranderlijke ster Mira Ceti is al tot de 9^e grootte gedaald, en bereikt binnen kort haar minimum. De ster R Coronae borealis, waarover ik de vorige maal iets mededeelde, is vrij langzaam van de helderheid waarin wij haar twee en een half jaar lang gezien hebben (6^m 4) tot de grootte 8.6 gedaald. Dat beteekent dus een vermindering der lichtsterkte in reden van 8 tot 1. Het schijnt dat de ster nu weer helderder wordt.

Het Zodiakaallicht is in September, natuurlijk alleen bij afwezigheid van maanlicht, aan den morgenhemel onder gunstige omstandigheden waarneembaar. Wie half September om 3 uur na middernacht bij zeer helderen hemel in het Oosten zoekt, heeft goede kans, de matte lichtpluim in de sterrenbeelden Kreeft en Leeuw te zien.

De Gegenschein is doorgaans in September in het sterrenbeeld

Visschen wel te vinden. Dit jaar zal er door de nabijheid van de heldere planeet Jupiter geen kans voor zijn. Het is mij in de laatste jaren bijna nooit gelukt, dit zeer zwakke schijnsel te zien te krijgen, ofschoon ik er herhaaldelijk in prachtige winternachten naar gezocht heb.

Zonnevlekken beschrijven in September een baan op de schijf, die de holle zijde naar het Noorden keert.

De tijdsvereffening neemt deze maand af: den 1^{en} September is de zon met de klok gelijk, den 30^{en} is zij 10 minuten vóór.

De zon bereikt den 23^{en} September het schijf gedurende juist twaalf dien dag zou het middelpunt der schijf even lang kan noemen, als ten minste de dag gerekend wordt te beginnen en te eindigen wanneer de bovenrand van de zonnenschijf in den horizon wordt gezien.

De maan zal in den vroegen morgen van 28 September omstreeks 4 uur eenige Pleiaden-sterren verduisteren.

Mercurius is in het eind der maand avondster, maar zal ondanks de groote Oostelijke elongatie van 26° wel niet gezien kunnen worden, daar de stand der ekliptika aan den avondhemel te ongunstig is.

Venus is onzichtbaar.

Mars komt half September al te half twaalf op. De middellijn der schijf neemt in September van 5" toe tot 6"; de planeet zal al merkbaar helderder worden, en dat zal door de vergelijking met Saturnus gemakkelijk te constateeren zijn.

Laatstgenoemde planeet komt in het midden der maand eveneens te half twaalf op; de twee staan trouwens omstreeks den 15^{en} vlak bijeen: den 10^{en} September gaat Mars op haar snellen Oostwaartschen loop op één graad afstand benoorden langs Saturnus. Zie het nummer van 7 Augustus.

Jupiter staat 17 September in oppositie met de zon, en is den heelen nacht waarneembaar.

De „oorlogskomeet” 1915 A kan in den loop der maand in de buurt van Sirius weer opduiken. Den 28^{en} September staat zij bij β Canis Majoris en kan dan te 3 uur na middernacht al wel gezien worden. Zij loopt in de richting van Ridjel (β Orionis), en passeert deze ster den 5^{en} November.

Het zal mij zeer benieuwen, wat er van de dubbele kern geworden is waarover ik in het nummer van 5 Juni j.l. sprak.

A. A. N.

DE BLAUWE MUUR.

Uit het Engelsch van

(5) RICHARD WASHBURN CHILD.

(Geautoriseerde vertaling).

TWEEDE BOEK.

DE AUTOMATISCHE SHEIK.

I. EEN VROUW OP EENENTWINTIGJARIGEN LEEFTIJD.

HOE ik haar dien avond nog opmerkte, of hoe ik in staat was nog een geregeld gesprek met rechter Colfax te voeren, zou ik niet kunnen verklaren. Ik weet enkel, dat ik mij eindelijk met mijn knieën onder de tafel vond zitten, in gezelschap van de lange, magere beenen van den rechter, en een stel pionnen, fraai gesneden uit barnsteen en ivoor, op het bord voor mij, en dat ik, toen de oude man aan de telefoon geroepen werd, en bij zijn terugkeer vertelde, dat hij naar het ziekbed van een vriend geroepen werd, mij uitermate verheugde, dat ik nu eenige oogenblikken heerlijk met Juliana zou kunnen praten.

Ik merkte echter op, dat dit vooruitzicht Rechter Colfax niet zoo zeer behaagde als mij; er volgde een pijnlijk oogenblik, waarin hij van den een naar den ander keek met dezelfde uitdrukking op het gelaat als hij vertoond had toen hij bij onze eerste ontmoeting mijn belangstelling voor zijn dochter had opgemerkt. Doch evenals toen, scheen ook nu zijn optimistische goedhartigheid de overhand te behouden over de bezorgdheid, die hij misschien voelde. Hij glimlachte tot al de rimpeltjes om zijn oogen zich weder vertoonden.

„Estabrook”, zeide hij, „we treffen 't niet, he? Maar ik kan een waardig plaatsvervangster stellen. Tenzij je bepaald weg moet, zul je in mijn dochter een even waardig tegenstandster vinden als in den Sheik van Baalbec.”

Natuurlijk ging de beteekenis der woorden: „tenzij je bepaald weg moet” niet voor mij verloren, en mijn eerste gedachte was, het een of ander voorwendsel aan te voeren, en heen te gaan. Ik wendde mij dadelijk naar Juliana, doch zij, in plaats van naar mij toe te komen met de houding van iemand die op het punt staat afscheid van een gast te nemen, bleef kalm de bladzijden van een boek op de oude tafel omslaan, en toen het vertrek doorlopend, bleef zij bij het schaakbord staan met het roze schijnsel van het vallicht op haar gelaat, en keek naar mij op, met een zeide: „Blijf”.

Indien de eerste de beste vrouw dit gedaan had, zou het geen invloed op mijn voornemen uitgeoefend hebben. Doch van haar was het iets gedurfs. Van haar zijde leek het een opofferen van haar waardigheid om mijnentwil. Ik ontmoette haar blik, en wendde mij toen beleefd tot den Rechter, die in de wijd-geopende

deur stond, terwijl hij zijn hoogen hoed onder den arm hield, en met een onderzoekenden blik van onder zijn borstelige wenkbrauwen mij aanzag.

„Ik ben u zeer verplicht voor uw voorstel”, zeide ik.

„Ik zal wel lang wegblijven”, antwoordde hij, met zijn zware, dreunende stem. „Goeden avond”.

„Goeden avond, meneer”, zeide ik opgeruimd.

Toen was ik voor het eerst alleen met Juliana, en terwijl ik daar voor haar stond, zond zij mij een van die verlegen glimlachjes toe — een van die wonder-innemende, verlegen glimlachjes, die mischien aantoonen, dat een vrouw voor de eerste maal in haar leven zichzelf niet begrijpt, en er toch zeker van is, dat er ergens iets heerlijks hangt dat zij, als zij slechts wil, bereiken kan. Het is de laatste glimlach, die aan haar kind-zijn ontlokt wordt.

„Zullen we spelen?” zeide zij.

„Neen”, zeide ik.

„Daar ben ik blij om”.

„Houdt u dan niet van het spel?”

„O jawel, als ik het met vader speel, omdat het hem plezier doet. En hij speelt het 't liefst met mij, omdat hij zegt, dat ik de geïncarneerde jeugd ben”.

„Zijn jeugd óók”, opperde ik.

Zij knikte ernstig. „Ja, dat geloof ik ook”, zeide zij. „We zien zooveel oude menschen, en bals hebben heel weinig aantrekkelijks voor mij. Wij zijn heel intiem met elkaar, zelfs voor vader en dochter. Ik ben zelf eigenlijk wat verwonderd dat ik zoo tegen u praat, maar zoo is het toch — en wij hebben onszelf een klein koninkrijk geschapen — een ommuurd koninkrijk, dat niemand anders kan binnentreden of verwoesten”.

Toen ik haar deze woorden hoorde uiten, op dien zachten, vastberaden toon, ontzong mij de moed. Het was, alsof zij mij vooruit waarschuwde, dat zij zich aan hem gewijd had.

En toen leek plotseling het feit, dat zij aldus gesproken had tot mij, die haar nog slechts zoo kort kende en nooit anders dan gemeenplaatsen tot haar gesproken had, nieuwe betekenis te krijgen. Het leek mij duidelijk, dat zij verdedigingswerken tegen zichzelf oprichtte, en door zoo te doen toegaf, dat haar vesting voor de eerste maal in gevaar verkeerde. Zij had het onderwerp van gesprek zelf kunnen kiezen, en zij had verkozen te spreken niet over algemeene dingen, maar over zichzelf. En dit had zij gedaan met bekoorlijke onhandigheid, en ik had een gevoel, alsof de geheele wereld van mijn geluk rustte op het kale schaakbord tusschen de ronde, gezonde onderarmen, die erop leunden, en tusschen de sierlijke handen, wier mooiheid niet ontwaard werd door een ring.

„De Rechter is wel te benijden”, zeide ik.

Zij keek mij snel aan.

„Zoudt u die ramen even voor mij willen sluiten?” vroeg zij een oogenblik daarna, naar het achtergedeelte van het vertrek wijzend. „Aan den voorkant van het huis zijn wij gelijk met de straat; maar aan den achterkant is de oude, ommuurde tuin bijna een heele verdieping lager dan wij. Ik vind het kil, zelfs na een voorjaarsdag, zóó zonnig en zacht als het vandaag geweest is”.

Ik haastte mij, aan haar verzoek te voldoen.

„We hebben een waar warbosch van ouderwetsche bloemen in ons stadstuinje”, riep zij mij na. „Vader wil het graag zoo — net als moeder vroeger. Juist buiten het raam is een balkon met een ouden blauwe-regen”.

„En dan nog de maan”, zei ik zacht.

De poetsen die het Lot speelt — of hoe men de zonderlinge toevallige gebeurtenissen in ons leven wenscht te noemen, — zijn werkelijk wonderbaarlijk en soms lijken zij zelfs boosaardig. Zeker is het, dat het Lot mij voerde naar het met een ijzeren hek omgeven balkon juist buiten de openslaande deuren.

De oude tuin, hoewel klein en geflankeerd door de leelijke achterkanten van stadshuizen, leek in zijn steenen omheining een wereld vol van vloeibaar wit maanlicht te bevatten. Heesters, echter, die vrijelijk onder de muren waren opgegroeid, wierpen donkere, zware schaduwen over de perken met lagere gewassen. Buiten deze zwarte plekken vertoonden zich de punten van vroege bloemen en wuivend gras. Plotseling, terwijl ik naar beneden stond te kijken, hoorde ik een klikken als van den klink van een hek, en even daarna zag ik uit een der fantastische schaduwplekken een ronde, glimmende schijf uitsteken.

Er zijn oogenblikken, waarin het gezicht den aard van dergelijke voorwerpen niet kan thuisbrengen. En zoo kon ook ik niet bepalen, wat deze op en neer bewegende schijf was, die zich tusschen de heesters langs den muur voortbewoog. En toen, toen het ding naderbij kwam, zag ik opeens dat het de bol van een hoogen hoed was. En ook kon ik de gekromde schouders zien van den man die hem droeg, en zag ik, dat hij behoedzaam verder ging, alsof hij bang was de aandacht tot zich te trekken, en eindelijk, toen hij onder het balkon stilhield, zag ik een gelaat met een angstige uitdrukking erop, dat in mijn richting omhoog keek. Ik trok mij achter het dikke loover van den wilden wingerd terug, want de man was niemand anders dan Rechter Colfax.

Van alle menschen was hij wel de laatste van wien ik zou verwacht hebben dat hij zich zou trachten te verbergen bij wat hij deed, de laatste om iets misdadigs te doen of eruit te zien, alsof hij iets schuldigs gedaan had. Was hij een vreemde geweest, dan had ik nog kunnen denken, dat hij een bezoek beneden wilde brengen, doch het feit, dat hij mijn gastheer was, een bekend rechter, met de reputatie, zijn geheele leven lang een man van

eer geweest te zijn, wekte in hevige mate mijn nieuwsgierigheid. Ik klemde mij met beide handen aan de ijzeren leuning vast en boog er mij overheen.

De Rechter wachtte een oogenblik vóór er ergens onder het balkon een deur langzaam geopend werd, en er een vloed van kunstlicht door de kier scheen, dat gedurende een oogenblik als een geel lint op het grasperk rustte. Toen voegde zich iemand bij hem, die ik aan haar stem herkende als Margaret Murchie.

„Ik ben teruggekomen”, hoorde ik hem fluisteren, „omdat ik zag, dat je me iets te zeggen hadt. Jullie ziet alles zoo gauw. In de vestibule kon ik niets tegen je zeggen, Margaret. Wat is er? Wat wou je zeggen met je teekens?”

„Hij is 't, meneer”, antwoordde zij. „Wat we al zoo lang gevreesd hebben, is eindelijk gekomen”.

„Dat meen je toch niet?” riep hij uit.

„Wat konden we ook anders verwachten, meneer? Ze heeft een hart net als alle andere gezonde jonge meisjes. Ik kon 't zien aan de uitdrukking op haar gezicht, meneer. Ik heb 'r nog nooit zoo zien kijken. De een of ander zal 'r inpalmen, meneer, en ik geloof dat hij 't is”.

Ze hadden het zoowaar over mij.

„Dan zouden we het hem moeten vertellen”, zeide de oude man. Ik kon zien hoe zijn hoofd beefde. „En haar zou het ook moeten verteld worden”.

„'t Is vreeselijk, meneer!” antwoordde zij handenwringend. „Maar ik zou voor nog niet zooveel de zaak op die manier willen bederven”.

„Maar je vergeet den ander!” zeide hij streng.

„We hebben 't verloren”, zeide zij. „De tijd is voorbijgegaan. 't Is niet menscheijk, meneer. Ik zou haar naam nooit kunnen noemen — zoo'n mooi kind! — in één adem met dien ander”.

„Ik weet 't... ik weet 't”, fluisterde de oude man bedroefd.

„Nou dan, laat de dingen dan hun loop hebben. God zal wel zorgen dat er geen kwaad uit voortkomt”.

„Bloed”, zeide hij.

Een oogenblik lang hoorde ik niets meer. Dat eene woord scheen alle verdere kwesties beslist, en de ander het zwijgen opgelegd te hebben.

„Voor 't geval dat ik kom te overlijden —” begon de Rechter even later weder.

Margaret Murchie uitte een onderdrukten gil.

„Ik heb een papier achtergelaten waar zij het kan vinden”, zeide hij. „Ik kan niets meer doen in deze kwestie. Misschien — misschien komt de crisis nog niet. Ik geloof, als ik er nog eens voor stond, dat ik hem zijn verdiende loon zou geven”.

Met deze woorden hief hij zijn gebalde vuist op, en liep snel over het gras naar den overwelfden uitgang die naar het steegje leidde. Het klikken van den klink zeide mij, dat hij weg was.

Gij kunt u voorstellen in welk een stemming ik was. Terwijl ik gedurende die oogenblikken trachtte iets begrijpelijks te ontdekken in die geheimzinnige woorden, volgden mijne gedachten zoo snel elkaar op, dat ik heelemaal de twijfelachtige rol van luisteraar vergat, die ik gespeeld had. Ik had over mijzelf hooren spreken, als over iemand, die de een of andere nieuwe complicatie had gebracht in de zaken van dit huishouden, dat ik tot nu toe steeds beschouwd had als het bezadigste en waardigste van de geheele stad, doch waarboven nu, naar ik bemerkte, het een of ander dreigend en geheimzinnig iets hing. Was ik het per slot van rekening wel, over wien men gesproken had? Zij hadden nog over iemand anders gesproken, en vreemde dingen gefluisterd. Ik begreep er niets van.

Onder andere omstandigheden zou mijn voorzichtigheid en afkeer van al wat ongewoon of twijfelachtig was, mij ertoe geleid hebben, het huis te verlaten om er nooit in weder te keeren. Doch ik bezit een zekere loyauteit. Ik stel mijn lot of mijn reputatie niet gauw in de weegschaal, doch heb ik dit eenmaal gedaan, dan ga ik ook niet gauw weder terug. Het moge u vreemd lijken, doch ik voelde mij reeds gebonden aan Juliana. Misschien beminde ik haar toen reeds hartstochtelijk.

Hoe dit ook zij, toen ik naar de kamer terugkeerde, keek ik haar aan met een hoogst-ernstige uitdrukking, welke mijne emoties op mijn gelaat te voorschijn riepen, als het uiterlijk teeken van mijn voortdurende devotie.

Ik moet er belachelijk en sentimenteel hebben uitgezien, want zij begon te lachen zoodra zij mij zag.

„Ons balkon schijnt u te bevallen”, zeide zij. En toen, alsof zij de oorzaak van mijn ernst ontdekt had, voegde zij eraan toe: „en ook ons voorjaarsmaanlicht”.

Ik knikte.

„Het is wel een eigenaardig plekje voor zoo midden in een groote stad”, ging zij voort. „De struiken en planten vormen een warnet, waaruit, zooals ik mij jaen geleden verbeeldde, elk oogenblik feeën en kabouters en roovers uit de Duizend en Eene Nacht konden te voorschijn komen”.

„Vertelt u me daar eens wat meer van”, zeide ik.

„Toen ik een kind was, was er ook nog een klein bassin en een fonteintje. Maar als het niet spoot, kwam er geel slib op den bodem, en als het water toegevoerd werd, en van de eene kom in de andere druppelde, liet het een naargeestig geluid hooren, dat u deedt denken aan verlaten dorpen en mos, dat op grafsteenen groeit, en kerkhoven, waar in het maanlicht moorden bedreven worden”.

(Wordt vervolgd.)

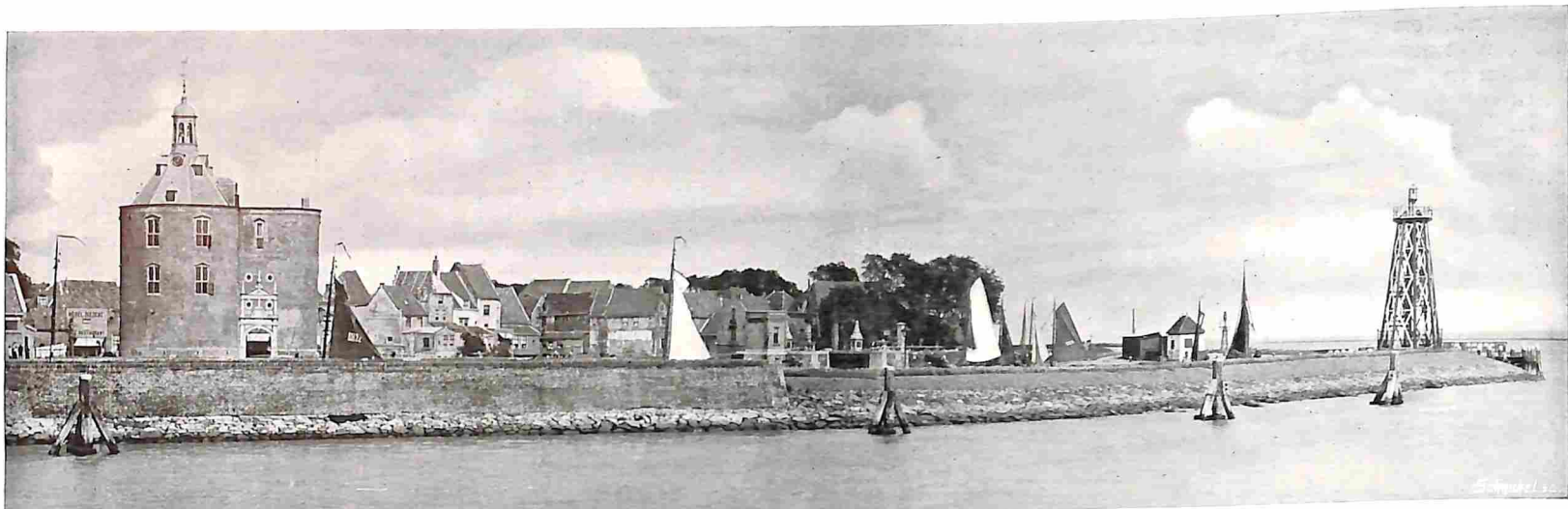

Foto C. Steenberg.

DE GERESTAUREERDE DROMMEDARIS TE ENKHUIZEN, VAN ZEE UIT GEZIEN.

DE GERESTAUREERDE DROMMEDARIS TE ENKHUIZEN.

EENIGE jaren geleden *) is in „Buiten” de aandacht gevestigd op een der merkwaardigste herinneringen-insteen aan den bloeitijd van de eens zoo machtige handelsstad Enkhuizen, het zware bouwwerk, dat den zonderlingen naam van Drommedaris draagt. Het oude gebouw was toen in staat van verval, de zijbeuk verzakte en scheurde af van het rondeel, waarop het tentdak met het koepeltje zich verheft, een sierlijke bekroning, die een merkwaardige tegenstelling vormt met de zware vormen van de rest; en ook eischen muurwerk, dak en ramen in hun verweerden toestand dringend herstel. Was er een oogenblik gevaar, dat de hiervoor benoodigde gelden niet zouden worden gevonden, daar het thans kleine stedeke Enkhuizen nog enkele jaren geleden veel geld had ten koste gelegd aan het herstel van den St. Pancrastoren, dat gevaar was geweken, toen Rijk en Provincie subsidie toezegden.

En nu is in de afgelopen maand de restauratie, die een jaar geduurd heeft en ongeveer f 20.000 kostte, tot een goed einde gebracht en staat het oude verdedigingswerk, dat en van de stoere kracht en — niet het minst in zijn poortomlijstingen — van den zin voor schoonheid van onze vaders spreekt, weer sterk en

verjongd aan de zeezijde, in gezelschap van een schilderachtig huizencomplex, hetzelfde dat reeds vele eeuwen daar aan Zuiderspui en Bocht heeft gestaan, aan de achterzijde oprijzend uit het water en daar grappige uitgroeisels vertoonend, uitbouwsels, waarvan helaas onlangs eenige zijn afgebroken, waardoor aan den aanblik van het geheel niet weinig schade is gedaan.

* * *

In zijn sterk verval is Enkhuizen, meer dan het in beider bloeitijd minder groote Hoorn, dat niet zoozeer afhankelijk was van de zee, maar bovendien een vrij belangrijke bron van inkomsten vond en bleef vinden in zijn handelsverkeer met de welvarende landelijke bevolking rondom, geplukt, gedecimeerd en een schaduw van wat het geweest is. Wel geeft Enkhuizen geen troosteloze puinhoopen meer te zien, en zijn frissche, hoewel niet altijd even smaakvolle burgerwoningen gebouwd op de plaats, waar zich eens de geestig-gegevelde woon- of pakhuizen van een ondernemend en tegelijk schoonheidminnend voorgelacht verhieven, of bedekt het groen der moestuinen of de kleurrijke tooi van bloemenvelden hunne grondvesten, wel spreken nog tal van overblijfselen van den gouden tijd der vermaarde koopstad, maar bijna nergens zijn die overblijfselen dicht bijeen, nog vormend een geheel, dat zelfs hun die met weinig voorstellingsvermogen behept zijn een eenigszins getrouw beeld weet te geven van stedenschoon in den gouden eeuw der Republiek; éénigszins vermag dat echter het groepje huizen ten oosten van den Drommedaris en — ook al is hier bij geen enkel huis afzonderlijk naar veel schoonheid gestreefd — welk een genot voor het oog vormt het te samen! Zonder die eenvoudige huisjes zou de Drommedaris — hoe merkwaardig op zich zelve ook — minder luid spreken tot de verbeelding en minder het oog bekoren.

Er is echter iets anders, dat in het heerlijk gehavende Enkhuizen de fantasie vleugelen geeft en oude tijden van glorie voor ons geestesoog doet herleven als in het meer ongeschonden Hoorn niet mogelijk is. Door de lucht komt het tot u. Het is het gebeier van Enkhuizen's wondermooie klokkespelen. Nauw is de hooge St. Pancras-toren verstomd, of van den Drommedaris klinken de zilveren klokjes van Hemony, en wel heel sterk spreken zelfs in de meest verboerschte gedeelten der — wat 't bebouwde gedeelte betreft — zeer ingekrompen stad, deze klanken van de macht en bloei van oud-Enkhuizen.

* * *

Maar hoe zijn wij afgedwaald naar 't verleden!

Keeren wij terug tot het heden, tot de restauratie van het oude gebouw. Onder leiding van Enkhuizens gemeente-architect Honijk, voorgelicht door den heer Adr. Mulder, rijksarchitect voor de Monumenten van Geschiedenis en Kunst te 's-Gravenhage, met den heer A. Jansen uit Velp als opzichter-uitvoerder, is de Drommedaris in beteren staat hersteld. Belangstellenden zij medegedeeld dat de firma Eysbouts te Asten (N.B.) uur- en carrillonwerk herstellde.

De volgende technische bijzonderheden omtrent de restauratie mochten wij nog van den heer Honijk vernemen:

„De voeting van den bouw, die wegens het vergaan van steenen en specie op vele plaatsen geheel uit zijn verband was, is door in metseling van nieuwe gedeelten weer in goeden toestand gebracht. De zandsteenen afdekband, waaraan voor het meerendeel 't profiel ontbrak, is in zijn oorspronkelijken toestand gebracht. De schietgaten, binnen en buiten door metselwerk dichtgemaakt, zijn thans weer open en aan de buitenzijde met zandsteenen blokken omlijst. Twee houten ramen in het muurwerk van den aanbouw zijn vervangen door zandsteenen kruisramen en, evenals herstellingen hebben ondergaan, voorzien van glas in lood, boven- ondergedeelten. Een zeer groote verandering is het openbreken van den poortdoorgang, welke thans voor publiek gebruik weer is opengesteld. Sedert circa 45 jaren was deze ruimte onder

Foto C. Steenberg.

DE GERESTAUREERDE DROMMEDARIS TE ENKHUIZEN GEZIEN VAN HET ZUIDERSPIJ.

*) In het nummer van 27 September 1913.

den doorgang, alsmede het begane grond-gedeelte in den aanbouw in gebruik bij de Rijkstelegraaf, in aanvang dienstdoende als telegraafkantoor, later als bergplaats voor telegraafmateriaal. Tevens is door deze doorbraak een schoon gezicht verkregen van de haven af op de voor den Noordelijken uitgang gelegen ophaalbrug met als achtergrond een aardig oud geveltje. Alle overige zandsteenwerken in de buitenmuren zijn van hun verlagen ontdaan en, zonder schending van oude, waardige bewerkingen, waar noodig opgehakt en ontbrekende deelen aangebracht. De torenkap heeft eveneens een schoonmaakkuur ondergaan, zoodat thans alle loodwerken de natuurlijke metaalkleur hebben herkrege. Uurwerk en carillon zijn van nieuwe onderdeelen voorzien, waar 't mechanisme dit eischte; hierbij zij opgemerkt, dat de klokken de jaartallen 1674 en 1676 dragen met den naam van den bekenden gieter Petrus Hemony, Amsterdam. De Noordelijke poortbekleding is voorzien van 't jaartal 1649, de Zuidelijke van 't jaartal 1540. De inwendige restauratie bepaalde zich meerendeels tot voorzieningen aan hout- en metselwerken, t bijwerken van een gedeelte van het gewelf in de begane grond-ruimte, tot het afbreken en invoegen van de bepleisterde muren. Een vertrekje in 't rondeel, met toegang onder de poort, vermoedelijk eertijds een lokaaltje voor den poortwachter, maakt met zijn tongewelf, oude gemetselde schouw en de typische schietgaten een typischen indruk."

Over de geschiedenis van den Drommedaris nog een en ander in het volgend nummer. Wel is daarover ook reeds in het hierboven aangehaald artikel gesproken, maar — wij hebben enkele onjuistheden te verbeteren en hier en daar eenige nadere bijzonderheden mede te deelen.

⚡ (Slot volgt).

Overneming verboden.

A. L.

Enkhuizen, een midzomerdagdroom.

In gouden glorie gloeit de oude geuzenstad;
De zomermiddagzon laait schaat'rend op de huizen,
En plekt met hevig licht het water bij de sluizen;
Een trage botter droomt langs 't glinst'rend waterpad.

't Is mijmerstil alom: geen zeil, geen touw, geen blad
Beweegt; geen vogel vliegt; geen windje hoort men suizen.
't Is zomerzonnefeest vandaag in 't grijs Enkhuizen,
En droomverloren baadt het zich in 't kleurenbad.

Doch, hoor! daar klinkt opeens van den St. Pancrastoren
Een wond're melodie uit lang vervlogen tijd;
Een lied van lijden en van lang vergeten strijd.

Daar schalt uit zee, van ver, een triomfante horen,
En bevend zacht nog, dan steeds luider bruist het aan,
Het geuzenlied, en fier wappert de geuzenvaan!

Enkhuizen.

C. C. REMMERSWAAL.

DE GOEDENDAG.

EEN woord, hetwelk er onschuldig en zelfs vriendelijk uitziet. Toch moet het wapen, hetwelk aldus werd genoemd, omdat de voetknecht, die het hanteerde, met beide handen slaande, voorover boog, alsof hij groette, verre van onschuldig zijn geweest.

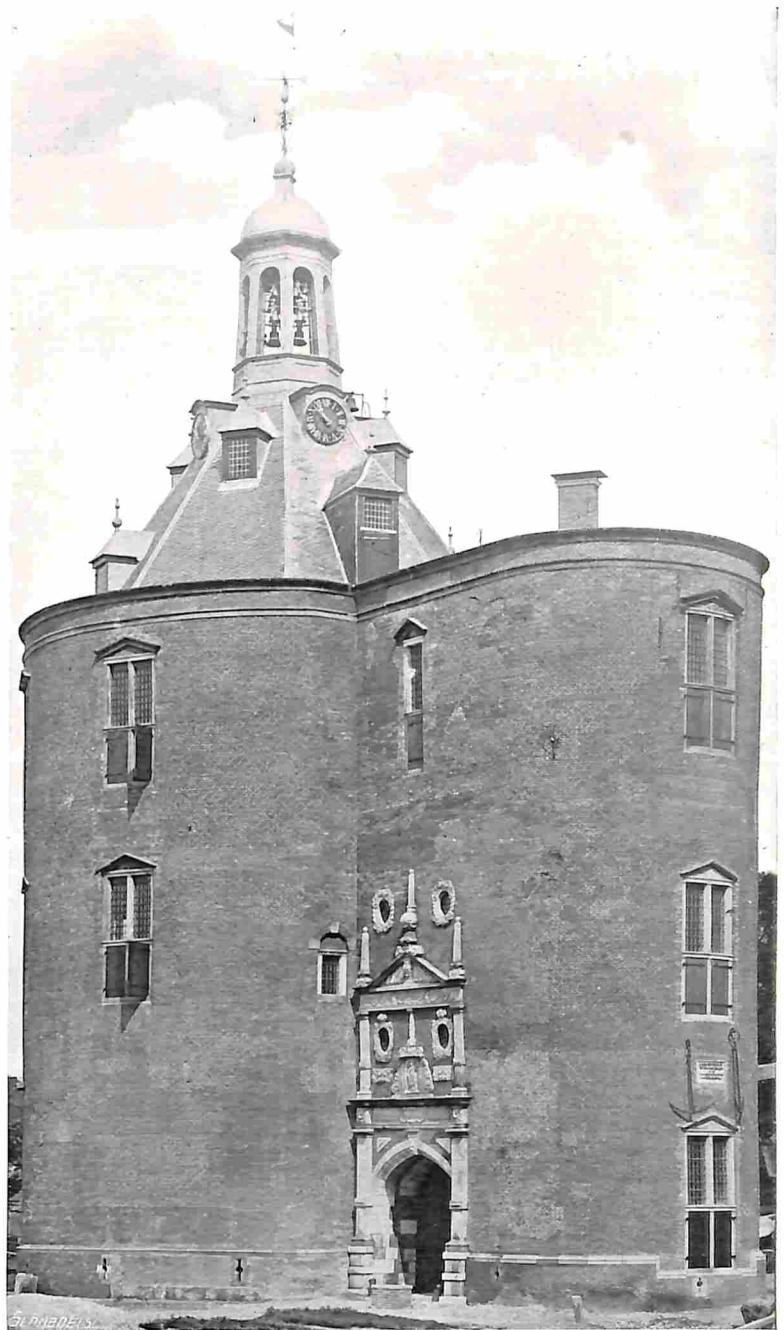
Wij kennen het o.a. uit Gezelle's vers „Groeningen's Grootheid", ter herinnering aan den Guldensporenslag (11 Juli 1302), waarin o. a. deze regels voorkomen:

Harop! De goedendag
Slaat! slaat!

Volgens de verklaring in Bal's Woordenboek was de Goedendag een stevige knuppel, aan 't einde zwaar gekolfd, voorzien van een ijzeren muts, met ijzeren punten bezet en uitlopend in een ijzeren pin.

Anderen, zich beroepend op een oude fresco-schildering, in Gent ontdekt, beschrijven het wapen als een echten kouter of ploegijzer, dat bevestigd was aan een lange schacht, een wapen „à triple usage": met den scherpen kant werd gekapt, met de rugzijde geslagen, en met de punt gestoken.

F. W. DRIJVER.

DE GERESTAUREERDE DROMMEDARIS TE ENKHUIZEN.
ZEEZIJD.

Foto's C. Steenbergh.

DE GERESTAUREERDE DROMMEDARIS TE ENKHUIZEN, GEZIEN VAN DE
VEERMANSKADE

IN DAGEN VAN LEED.

Oorspronkelijke novelle.

(Vervolg).

DE jonge Duitscher ijde. Bij beurten lispelde hij van Elza en van zijn moeder. Dan riep hij weer „Sieg!”

Doch langzaam week de koorts.

Toen hij zich nu voor het eerst met volle verstand rekenschap gaf van zijn toestand, vroeg hij pijnlijk en met droeve oogen: „Waar ben ik hier dan wel?”

Nini boog zich over hem met teedere bezorgdheid. „In Holland” zei zij.

Het moest een gelukstijding voor den gewonde wezen, aldus voor den verderen duur van den oorlog bevrijd te zijn van alles, meende zij.

Doch een angstige verbazing kwam over zijn gelaat:

„Op onzijdigen grond, — dus buiten gevecht gesteld?”

Zijne wenkbrauwen fronsten zich.

„Wie heeft mij hier gebracht?” vroeg hij driftig. „Wie heeft dat bevolen? Wij stonden toch in België?”

„Ons Roode Kruis. Gij zijt te Maas-tricht in het hospitaal”.

„Dan zou ik niet terug kunnen? Maar dan wil ik hier niet blijven! Ik ben hier tegen mijn wil!”

De dokter die juist in de zaal was, schoot toe.

„Kalmte”, zei hij. „U moet rustig blijven. U is zwaar gewond. Alles zal goed afloopen. Doch u moet eerst genezen. Maak het die u met liefde ter zijde staan, niet zwaar, en denk voorloopig alleen aan uw herstel. Wij zullen ons best doen”.

„Luitenant Sieber” stelde hij zich voor en stak den dokter de hand toe. Dan overviel hem de vermoënis en zonken zijn oogleden.

Smartelijk getroffen stond Nini naast het ziekbed. Met alles wat edel en mooi in haar was, had zij zich aan den onbekende gewijd, met een drang in zich, waarvan zij zich zelve wel bewust was, doch zonder er zich rekenschap van te kunnen geven. Zij vermoedde daarbij alleen reeds, wat een moeder gevoelen moet voor een groot kind, dat de teerheid harer armen is ontgroeid, maar niet haar moederlijke bezorgdheid.

Zich wijden, zich geven, iets over hebben voor iemand, en een ander iets zijn... dat was het wat zij nooit geweten had, nooit had beseft, en wat zich plotseling met geweld in haar opdrong, haar een sterkte gaf, waarover zij zich zelve verbaasde.

Met kloppend hart was zij den eersten keer naar het hospitaalgetogen; met vreugde had zij er hare taak aanvaard, zoodra de betoovering van het „dienend goed-zijn” over haar was gekomen. Toen was een nieuw gevoel in haar geboren, of wakker geroepen door de omstandigheden. Dat had haar omgevormd in drie dagen tijds. Sedert ging zij telkens met spijt uit het Augustijnen-gebouw heen, en leefde zij de uren, dat zij er niet zijn kon, als alléén van het verlangen om er terug te keeren. Zij wist heel duidelijk, dat die een haar boeide. Hij had het uiterlijk van een voornaam man. Doch de overigen was zij met niet geringer bezorgdheid toegedaan. Dat deze echter, die toch geen ruw soldaat was en blijkbaar een zoon van goeden huize, aldus zijn dank betuigd had voor een toewijding, met zoo veel hartelijkheid meewarig betoond, krenkte haar fijn gevoel evenzeer, als hare bijzondere belangstelling voor hem. Het pijnigde haar.

Doch toen zij de blikken sleep op zijn bleek gelaat sloeg, waarin de oogen zoo lijdensmoede slepen, kwam er een groote droefheid in haar op, zoodat zij zich moest vermennen met geweld.

* * *

Dagelijks dreunde nog steeds het kanon. Nini zat aan de bedsteden der gekwetsten met onvermoeiden ijver. Van het slagveld maakte zij zich ternauwernood een voorstelling. Vaag hoorde zij van den strijd aan de Maas, van het optrekken der Duitschers en het stand houden der Belgen aan den stroom, van den brand der dorpen in den omtrek en van de verwoesting van Luik, die onafwendbaar heette. Hadden de Duitschers de forten eindelijk of hadden zij ze niet? Was de Deutsche vlag op de Citadel geschen? Deze vragen koortsten in duizenden hoofden. Doch Nini had meer bemoeienis om haar zieken, dan zij nieuwsgierig

Foto C. Steenbergh.

DE GERESTAUREERDE DROMMEDARIS
TE ENKHUIZEN.

DE PORTIEK AAN DE ZEEZIJDE VÓÓR DE
RESTAURATIE.

was naar alles wat zoo nabij gebeurde, ondanks den korten afstand, en onder het gedonder van het voelbaar dreunende geschut.

Luik was gevallen.

Zij verzorgde haar gewonden intusschen, alsof die boven heel den oorlog gingen. Voor haar draaide alles dan ook om de ééne vraag: zullen wij ze redden, allen, en hoe spoedig?

Reeds waren er twee gestorven. Toen stierf de derde ook. Er bleef er hun nog een zeventigtal.

Deze moesten genezen worden, hoe dan ook.

Luitenant Sieber gaf den dokter reden tot bevrediging.

Goddank. Zij juichte inwendig. Zorgvuldig vermeed zij, van den strijd te repen. Doch de gewonde hoorde langzaam wel het doffe dreunen.

„Hoe ver zijn ze?” vroeg hij gejaagd.

Dan vertelde Nini hem, dat er forten gevallen waren.

Er kwam een trotsche uitdrukking in zijn gelaat en een vreugde die haar bijna angst aanjoeg.

Hij trachtte zich op te richten, doch Nini weerhield hem en maande voorzichtig tot kalmte aan.

„Sieg”, prevelde hij nog, toen zijn hoofd weer terug zonk.

Het wekte een vreemde en pijnlijke ontroering in haar.

„Was er feest?” vroeg hij zwakker nog.

Hij zag den weemoed harer oogen niet.

Dan reikte hij haar de hand toe, die zij aanvatte en drukte, doch een gelukwensch kon het niet beteekenen.

„Holland is toch wel op onze hand?” vroeg hij; „wij zijn immers vrienden?”

Zij antwoordde: „wij willen met beide landen in vriendschap leven, daar geen van beiden onze vijand is”.

Maar ze zag, dat hem dit woord verdroot.

Heel den dag spraken zij nu maar weinig meer. Nini dwong hem aldus tot rust nemen. Doch 's anderen daags, toen zij hem gevraagd had bij het komen, hoe hij zich gevoelde na dien nacht, zeide ze met nieuwe hartelijkheid: „Ik hoop zoo hartelijk dat u spoedig hersteld is. Verlangt U niet erg naar uwe moeder? Wil ik haar schrijven dat wij u hier verzorgen en dat u buiten gevaar is? Mag ik? Ook Fraülein Elza zal gelukkig zijn”.

„Heb ik haar naam genoemd?”

„Verschillende keeren”, antwoordde zij, „toen u ijde”.

„Het is mijn verloofde”.

„Dat vermoedde ik al. Als u u iets beter gevoelt, kan zij hier komen, en u bezoeken”.

„Dat is een prachtige inval van u”, glimlachte hij dankbaar.

„Zoodat u nu toch maar blij is, in Holland te zijn?”

„Ik weet dat mijn verloofde er zoo over denken zal als u; doch dat verdriet mij nog het meest. Kan een vrouw zich dan niet opheffen tot breeder gedachte en beter besef, tot dieper gevoel dan haar verliefd egoïsme, dat alles alleen naar zich zelf toe haalt, in den engen kring der eigen baatzucht?... Doch ik zeg te veel. Neem het me niet kwalijk. Ik bedoel immers niet on hoffelijk te zijn. En u is zoo hartelijk voor mij”.

„Dank mij niet”, viel zij snel in; „wanneer ik werkelijk een goede liefdezuster zijn zou, dan is dat althans geen baatzucht.”

„Zeker niet; zoo bedoel ik het ook niet. Ik meen het anders. Ik denk daar juist aan een geschiedenis, die ik u vertellen zal. Het was een vriend van me, die me het afscheid van zijn vrouw verhaalde. Man, had ze gezegd, ga en doe je plicht voor God en land. Ik heb maar één spijt, dat onze jongen nog niet groot genoeg is, om met je mee te gaan. Maar laat hem een held hebben in zijn vader. Dát zal hij, ik weet het. En hij zal je waardig zijn; dat verzekert je zijn moeder”.

Hij hield een oogenblik op, eer hij verder ging:

„Doch mijn verloofde schreide onbedaarlijk toen wij afscheid namen van elkander. Hoe gaarne had ik haar fier gezien, te trotsch voor tranen en groot in haar diepe smart.... Wanneer heeft opgehouden van haar te gemoet te geven, wat de man nooit

„Wat bedoelt u?” vroeg Nini schuchter.

„Ik meen: wanneer zal zij ophouden te prikkelen, om weer als eenmaal te bezielen? Ja, bezieling, bedoel ik”.

Nini's oogen stonden ernstig, groot en donker. Zij zag hem zwijgend en half angstig aan.

„Zwartse”, dacht ze, „die had zoo iets ook kunnen zeggen, en met die zelfde vrijmoedigheid”.

„Bezieling”, sprak ze hem half luid na. Haar gedachten waren gesluisd. Doch op eens lichtte haar luchthartigheid weer in een glimlach op:

„Dat is goed voor.... dichter-bruiden”, zei ze luchtig.

„Ik ben geen dichter en ook geen kunstenaar”, zei hij. „Maar waarom zouden wij allen niet te min toch scheppers van schoonheid zijn en ons leven beitelten tot iets moois als een schrijn of een beeldhouwwerk, het tot iets prachtigs omvormen als een luit of een zwaard om het even, iets met ivoren greep of gulden gevest, hoe het zij, in elk geval iets waardevols, rein van gehalte en goed van klank?”

„En u is geen dichter”, glimlachte zij; doch haar glimlach was die eener luchtige speelsheid niet, als die van even.

„Het palet is mij vreemd en ik voer geen lier in mijn wapen,” vervolgde hij met een zwak lachje op zijne beurt, „maar ik houd van het schoone en van alle kunst; en zoo bepeinsde ik altijd gaarne de dingen en verschijnselen van het leven in zijn grooten ernst. Onder alle kunsten is het leven zelf niet de minste. Wie weet te leven? Want het is zoo gauw niet gedaan, als het gezegd is: in alles het mooie beoogen, het goede doen, het betere denken en het beste nastreven.... Met welke idealen ben ik uitgetogen tot den strijd, want het was geen zucht naar avonturen die mij vervulde, en ook geen verlangen naar eer in de eerste plaats. Maar ik heb dezen krijg werkelijk als een heiligen oorlog gevoeld, en ben naar het veld gegaan als met de opdracht van een hooge taak ter vervulling: om dat te verstaan, moet men man zijn, misschien, en ik weet niet of gij dat mee voelen kunt.... En nu lig ik hier gebroken....”

Zij zag hem aan met een innig medelijden.

„Ik weet alleen dat de oorlog afschuwelijk is”, zeide zij.

„En niet heroïsch?”

„Het moet een straf wezen”.

„En zou het geen leerschool kunnen zijn, voor de volkeren in het algemeen, als voor de enkelingen in het bijzonder?”

„U vermoet zich”, sprak ze, toen ze plotseling de matheid in zijn trekken zag, „u spreekt te veel en doet mij mijn plichten als ziekenverpleegster vergeten”.

Eerst nu gaf ze zich rekenschap van de betoovering, die van zijn woorden uitging.

„Wij praten samen meer, wanneer u herstellende is. Nu moet u rusten, bepaald; anders mag ik niet langer bij u blijven zitten”.

„Ik zal trachten zoet te zijn”, glimlachte hij.

Hare teedere vrouwelijkheid duldde geen tegenspraak. De jonge man schikte zich naar haar verlangen en sloot de oogen. Doch dan opende hij ze weer terstond en zag haar aan, met vragenden blik:

„Ik heb toch niets gezegd, wat u onaangenaam geweest is?”

Zij boog zich over hem, terwijl zij zijne hand vertrouwelijk drukte: „Neen”, antwoordde ze, — „maar u moet voortaan alléén lief denken over uwe bruid”.

Zwartse had geschreven. * * * De brief lag naast Nini op het kleine tafeltje. Met het hoofd achterover in een kussen, rustte zij zwaar en mat in den diepen zetel.

De dichte jalouzieën dempten het zonlicht, dat zij met hun groene schermen weerden, tot een zachte schemering in het zwierig, donker rood vertrek. De warmte loomde al het levende: de palmen alleen voelden zich blijkbaar wel in de zwoele zomerwarmte, die er de meubels omhing en geheimzinnig in de schaduw broeide.

Buiten leefde de hitte in trillend goud, tusschen de witte gevelmuren gevangen. Zij ruischte in de stilte een fluistermuziek van zwaarmoedige eentonigheid. De kamer wachtte op wat worden zou, zwijgend gelaten. En toch droeg zij den last der zomerhitte onwillig, en met nauwelijks ingehouden weerbarstigheid. Zou zij uitbreken in luid verzet, in stee van zich gewonnen geven, en pijnlijk te verduren?

Een roos ontbladerde in den ruiker op het kleine tafeltje, en liet de schelpvormige blaadjes vallen op den geopenden briefomslag.

Hoe vreemd, die brief, dacht Nini: zij waren zoo intieme vrienden geweest en toch had zij zijn handschrift ternauwernood gezien vóór dezen brief. Zij kende hem alleen, zoo lang als hij in de stad geweest was.

Nu had hij geschreven, trouwe jongen! Hij vergat dus de gezelligheid hunner vriendschap niet en gevoelde het als een plicht te bedanken voor de Limburgsche gastvrijheid van het huis in de Breestraat. Doch hoe kwam zijn stem als van zoo héél, heel ver nu? En nauwelijks was het twee weken sinds zijn vertrek....

Toch was Zwartse's brief als een stem uit het verleden jaar, en uit een verre wereld, alsof hij zelf nu, na een half leven bijna, plotseling weer op haar weg was komen staan, met zijn ernstig gezicht, zijn diepe oogen en zijn boeiende zwaarmoedigheid.

Hoe kon een korte tijd zoo lang schijnen?

Doch wat was er sedert al niet gebeurd? Of beter nog: wat had zij niet geleefd, dat weinige van dagen?

Onbewust zag ze op het horloge in haar gouden kettingband. Zij had den heelen dag wel in het hospitaal willen zijn, — en nu zei de dokter waarachtig....

Onwillig nam ze den brief van het tafelblad. Doch hare handen zakten slap en moede in haar schoot terug. Haar hoofd deed zeer.

De slapen bondsden. Op de hersens drukte het pijnlijk-zwaar. En zij sloot de oogen lusteloos en loom.

De stilte suizelde om haar heen. Het was of de kamer rondom leefde en ademde, alsof er zich iets opmaakte, dat spreken zou. En, van heel ver aan, murmelde muziek.

Doch alleen de pendule-slinger praatte met het daagsch getiktak zoo oud-gewoon, dat zij het niet eens bemerkte.

Plof! — Daar viel het dof gerucht weer in. Plof, nu veertien dagen reeds, telkens als men er op lette, telkens als men dacht dat men het niet meer hooren zou. Plof, niet donderend, maar diep en kort gezucht, als uitgeblazen in korten, haastigen ademtucht: het kanon.

Een lang gedreun was zeldzaam, ofschoon de ramen er soms toch van trilden. Het was geen aangehouden donder, maar altijd weer dat kort, angstig, eindeloos droef, dof, onbestemde: plofgeluid.

Het maakte de menschen wee, tot schreiens toe.

Doch als het dan eens zwaar en langrollend boemde met dreunenden bons, dan vlogen ze telkens weer op waar ze zaten, om menschen te zien en menschentaal te hooren, en zochten zij elkander of gingen de straat op, kijken, luisteren en hoofdschuddend praten. Dan was met-arbeid-bezig-zijn een onmogelijkheid.

Plof! — bleef het aanhouden.

Nini heropende den brief, om het droeve onheilsgerucht niet te hooren, het te vergeten als het kon.

Zwartse schreef hartelijk, zooals hij altijd geweest was. Eerst sprak hij zijn dank uit. Ze sloeg dat blaadje over. Zij had het gelezen en wist wat er in stond.

Foto C. Steenbergh.

DE GERESTAUREERDE DROMMEDARISTE ENKHUIZEN
DE PORTIEK AAN DE ZEEZIJDE MET DE OPENGEBROKEN
POORTDOORGANG NA DE RESTAURATIE.

„Hoe maken allen het?” vroeg hij dan. „Misschien ben je toch wel bij het Rode Kruis gegaan. Ofschoon ik je er graag om prijzen zou, hoop ik toch dat je het niet gedaan hebt, ten minste niet op mijn aandringen alleen. Want het is niet weinig wat er gevorderd wordt van de dames, die er zich opofferen. Ik volg de gebeurtenissen te Maastricht met meer dan gewone belangstelling, zooals je begrijpen kunt. Ik hoop er nog wel verder het een en ander over te hooren, wanneer je eens een vrij uurtje voor mij beschikbaar hebt, al kan ik mij voorstellen, dat je lust tot schrijven niet groot kan zijn. Daar is rust voor noodig en ik kan me de onrust en de zenuwachtige spanning van Maastricht nu denken. Het is dan ook ontzettend. Wie weet welke offers de oorlog nog vragen zal! En wat zal de toekomst brengen onder dezen geescl? Er wordt immers alleen maar vernietigd. Hoe maakt het Hartman en hoe gevoelt hij zich bij dat alles, arme jongen. Hij zal er misschien meer door lijden dan wie ook van ons. Kunstenaars bezitten nu eenmaal gevoelige zielen. Het spijt me, dat ik hem niet nader heb leeren kennen....”

Nini las niet verder. Haar hoofd was moe. Trouwens, zij wist immers wat de brief verder bevatte.

En waarom zou Hartman er méér door lijden? Die arme Duitser dan, die zijn bloed geofferd had; zij wist welke wonden de oorlog sloeg in de schoone kracht van zoovelen. Had zij hun angsten niet dagelijks voor oogen? En de duizenden vluchtelingen dan, in de scholen der stad onder gebracht, ternauwernood den dood ontkomen, toen zij uit hun brandende huizen vluchtten, zonder have en goed.... Dát was leed!.... Max zal wel veel lessen missen nu....

Nini zelfe had hem lang niet meer gezien. Wie zou ook aan muziek doen onder deze omstandigheden? Geen gedachte aan!

Plof! — telkens maar, plof! Zij voelde zware steken in haar slapen.

En toch had zij nu wel naar muziek kunnen luisteren, naar iets heel droevigs. Dat zou toch goed gedaan hebben.

Max Hartman,.... ja, waar was hij?....

Boem, dreunde het thans, donker en gerekt

Een langere stilte. Nini sidderde, alsof zij koorts had.

Toen ruischte haast onhoorbaar Mama binnen:

„Slaap je niet, kind?”

„Ik kan den slaap niet vatten, ma”.

„Voel je nog pijn?”

„Een beetje”, antwoordde ze.

„Je moet in elk geval niet naar de Augustijnen terug gaan van avond, kind. Ik heb den dokter een boodschap laten brengen, dat je ongesteld bent”.

Nini had liefst willen tegen pruttelen, maar zij voelde de steken in haar slapen duidelijker, telkens wanneer ze sprak.

„Wij zullen tegen den avond straks een beetje wandelen. Het is koel in het park.”

„Heb u het ook gehoord, Ma?”

„O, 't is weer vreeselijk”.

„Dat ik nu ook die hoofdpijn hebben moet....”

„Niets dan overspanning, kind. Ik heb het al lang gedacht. En ik heb je nog zoo gewaarschuwd, het toch niet te ondernemen. Je kunt er niet tegen! En nu vooral met die warmte....”

„O ma,” zuchtte ze, „en dan voor het eerst dat men eens vol-doening in zijn leven heeft, en dan juist niet mogen, niet kunnen....”

„Maar Nini toch....”

„Ja”, zei ze, „zoo is het. Maar ik wil nu eenmaal gaan; ik wil terug en moet terug.... Als u die arme stakkers zelfe maar eens gezien had. Ach, het is ontzettend”.

Mevrouw Brenekamp kuste haar dochter op het voorhoofd. Toen vlijde Nini zich aan haar borst, de armen om haar hals heen slaande, en snikte.

„Louter overspanning....” Hare moeder suste haar zachtjes, met het zachte streelen harer handen méér, dan met overtollige woorden.

Toen Nini de tranen afdroogde, hield de oude dame haar nog steeds omarmd.

„Kind”, zei ze toen teeder, „laten we eens verstandig praten. Je vertrouwt je moeder immers wel? Dan zeg me eens eerlijk, of er soms ook iets is.... ik meen, of je voor dien Duitschen officier.... zeg, ben je soms verliefd geraakt?”

Nini maakte zich plotseling los uit de armen harer moeder en zag haar met bevreemding aan.

„Verliefd?” vroeg ze. Zwijgend dacht ze een oogenblik en schudde toen van neen: „Hoe komt u daar bij? Bovendien is hij verloofd....”

„Nu, ik dacht soms, en omdat je zei, dat je nu voor het eerst van je leven....”

„Voor het eerst in mijn leven, ja”, hernam Nini en er was een ongewone ernst in haar gelaatsuitdrukking. „voor het allereerst heb ik gevoeld in deze dagen, wat het zeggen wil: iets voor iemand zijn. Het is heerlijk, van zich zelfe te geven en mede te deelen van zijn hart. Wat moet het zijn, zich heel te kunnen offeren?”

„Ik had nooit gedacht, Nini, dat jij zoo romantisch was”, antwoordde mevrouw Lemmen Brenekamp, doch de glimlach waarmee ze dat zeide, verborg hare bevreemding niet geheel.

* * *
De drukte gorgelde in de oude stad als een maalstroom, maar zij was verre van het vroolijke leven van anders.

Aan de zijde harer moeder wandelde Nini droomend voort. De beide dames waren van de Wolfstraat, de Groote Staat ingeslagen en gingen nu door de drukke winkelbuurt, waar het van menschen wemelde, die stil stonden voor de uitstallkasten der boekwinkels, met het laatste nieuws voor de ramen.

De beweging hinderde het jonge meisje. „Laten we naar het park gaan, waar het rustiger is”.

Zij gingen nu over het Vrijthof, vol menschen onder den lindelommer; op de stoepen voor de café's, rondom bont bespreide tafeltjes. Over het groote plein werd druk heen en weer gedrenteld; het is er immers het punt van alle samenkomsten. Wat wachtte men er, wat werd er gedaan? Niets. Het was uitkijken hier en ginds, of men niemand ontmoeten kon, die er vandaan kwam, — van de grens, van ginds. Alle gedachten waren steeds ginds. Telkens kwamen weer vluchtelingen, die de politie dan naar de wacht leidde, om ze vervolgens onder te brengen in een der gebouwen, voor de daklozen bestemd. Telkens waren er nieuwe tafereelen te zien, altijd weer zenuwschokkend en altijd weer even droef. Blootsvoets kwamen de vluchtelingen soms de stad binnen. Zij kwamen nu niet van den rechter Maasoever alleen meer, doch ook van de andere zijde der rivier, waar heele dorpen waren weggekropen in de onderaardsche grotten van de Mergelbergen. Er kwamen er volkomen haveloos, en anderen sleepten zware pakken voort, alles wat zij dragen konden, alles wat zij gered hadden. En allen nam de liefdadigheid van de burgerij in hare armen. Daar bleef niemand onvertroost, en roerend was

het te zien, hoe de meest behoeftigen der stad de eersten waren, om gediensig te zijn niet alleen, maar ook mededeelzaam.

Toen plotseling ontstond er een opschudding. Het was een samenscholen van volk bij het postkantoor. Van alle zijden liep men te hoop. Het werd een dichte drom, die naderde.

Onwillekeurig bleven ook Nini met hare moeder staan kijken.

Door de opstuwende menigte omringd, reed er langzaam een voertuig aan. Het was een boerenkar. Een boer zat als koetsier op een dwarsplank voorop. Wat hij reed, kon men van voren niet waarnemen. Alle volk kwam dan ook achterna. Aan den zijkant van het voertuig zelf was een stok opgericht, een ruwe tak, waaraan een wit doek fladderde. Schokkend kwam het nader. Met zijn dom gezicht zat de voerman er als in gedachten versuft en scheen de menschen niet te zien, die rondom opdrongen. Hij hield alleen zijn paarden in het oog.

„Wat mag dat wezen?” zei de oude dame, opmerkzaam opde ongewonedrukke in het rond.

Toen de kar haar voorbij gereden was, konden zij er eindelijk van achter in kijken.

Mevrouw Lemmen schrok terug.

Op stroo lagen er twee mannen, gewonden. De een was verbonden met veel zwachtels om zijn hoofd. Van den ander kon

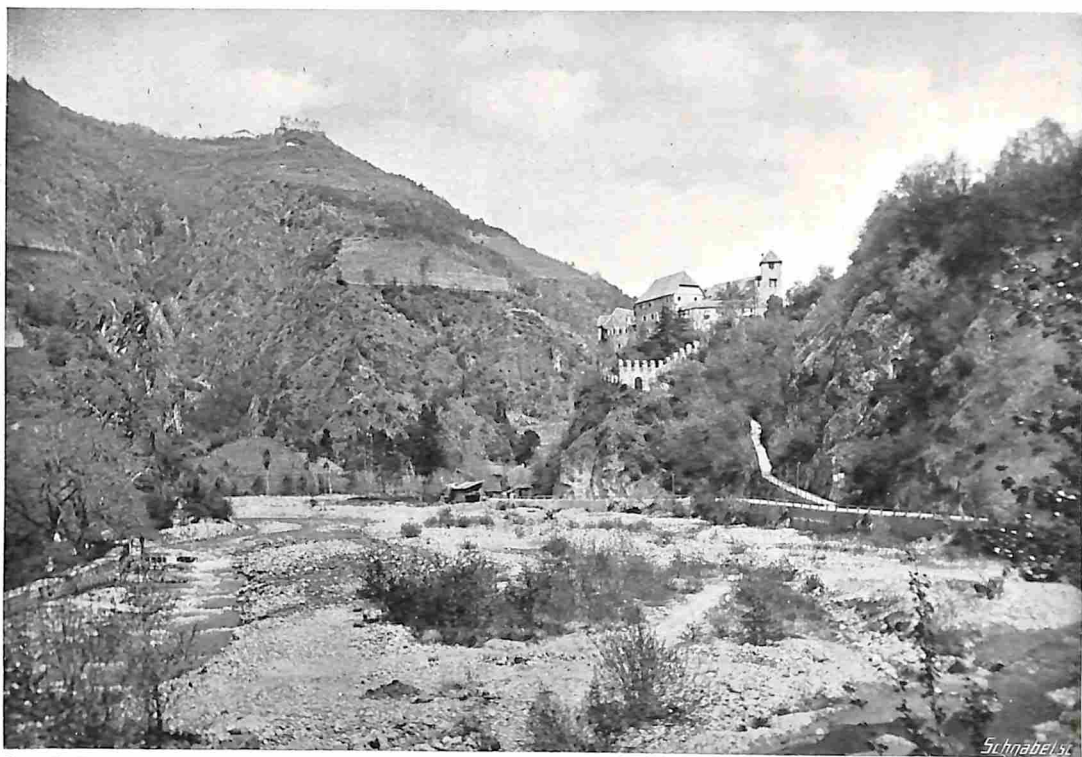

Foto H. Kistemaker.

IN ZUID TIROL BOZEN-GRIES.
HET SLOT RUNKELSTEIN IN HET TALFERDAL. LINKS OP DEN BERG
HET SLOT RAFENSTEIN.

Foto H. Kistemaker.

IN ZUID TIROL. BOZEN-GRIES.
KLOBENSTEIN OP DEN „RITTEN“ MET GEZICHT OP DE DOLOMITEN.

men het hoofd niet te zien krijgen. Een wollen deken was over de beide soldaten gelegd. Zij lagen onbewegelijk, maar hunne lichamen volgden met korte schokjes telkens het bonken van de plompe kar op de straatstenen.

De menschen rondom spraken luide hun medelijden uit. Nini's hart oogenbe.

Een oogenblik waaide het witte doek van den boomtak geheel open. Er stond een rood kruis op, geschilderd met ruwen streek. „Zie je het kruis?“ liet de stem van een vrouw zich hooren in het voorbij gaan.

„Ja“, antwoordde een jongen, „zij hebben het er op geverfd met menschenbloed.“

Mevrouw Lemmen trok hare dochter bij den arm. Zij spraken geen woord samen, in den afschuw en de deernis die haar beiden vervulden, tot zij voorbij het gebeeldhouwd portaal van de Sint Servaas waren.

„Afschuwelijk“, lispelde de dame.

„Wat een ellende“, zei Nini, „en waarom toch dat alles?“

Mevrouw zuchtte alleen maar.

De kerkdeur stond open en uit de diepe, donkere kruisgang van het voormalige stift luchtte wieroekgeurige koelte.

„We konden van avond wel eens hier naar het lof gaan, in plaats van naar de Lieve Vrouw. Hier wordt immers elken avond het Miserere gezongen en de „Noodkist“ is er nu uitgesteld.“

„Goed“, antwoordde Nini, „dan wandelen we zoo lang tot het begint.“

Zoo gingen zij verder de donkere straat door, „Onder de Bogen“ geheeten, naar de vooruitspringende schraagmuren van den Romaanschen kerkbouw, die er de heele straatbreedte beslaan. De grauwe muren wortelen in de huizen tegenover het torenfront van de Sint Servaas; of liever, de huizen der straat hebben er zich tusschen genesteld, waar het geweldige metselwerk zijn uiterste steunpunten zocht in den grond. Zij overspannen de straat weg, en onder poortbogen heen vervolgen er de voorbijgangers hun weg. In een nis in een der wanden van het eeuwenoude gevaarte troont een oud Moeder Godsbeeld. Een vichtige schaduw trekt er nooit geheel op. Het vriendelijk geklepel van het klokkenspel daarboven verheldert er de donkere niet, die het bruinrood, rotsachtig steen-geheel omhuilt.

Daarnaast rijst de pronkbouw van den Gothischen Sint Jan, uit de diepte opgevaren, met zijn toren en de slanke, open-gewerkte vensternissen. Hier omvingt de wandelaars weer de vriendelijkheid der stil-vergeten, witte straten, tot zij achter het Gouvernements-gebouw en straks het Stedelijk Museum om, dat zoo prachtige Renaissance-gevels opbeurt, de rustige doorgang insloegen, die naar de oude stadsomwalling voert en het Villapark.

Blank lag de stille straatweg met de blinde, witte muren onder den blauwen hemel. Op den achtergrond boogde de verweerde muur van stralenden mergelsteen zijn welvingen, nis aan nis.

Trotsche populieren schoten daarachter op, als wachters er geplant, de ruischende toppen vol zonlicht.

Toen zij achter de ruïne der vroegere vesting langs den Zwanenvijver gegaan waren, boschte van alle zijden rondom het groen op, dat naar de eenen zijde de leegte terreinen van de „Kommen“ vult, en naar den anderen kant zich verliest in de boomenweelde van het park.

Het gezicht van het schoone groen in het zachte licht van den laten namiddag deed goed aan de oogen. Het werkte weldadig op het gemoed. Kinderen wierpen er, als naar gewoonte, hun broodkruimels voor de sierlijke watervogels in den vijverkom. Alles was er zoo rustig en schoon, alsof er nergens op deze wereld in dit milde zonnelicht kon geleden worden, of geweend. Alles ademde de louterste liefelijkheid. Nu zij over het kanaal gingen, bemerkten zij er de kalmte, waar anders altijd een vroolijke beweging heerscht. Er kuierden geen werkers in den omtrek, er werd niet gesjouwd en niet verscheept; de booten lagen er leeg in droeve verlatenheid.

(Wordt vervolgd). FELIX RUTTEN.

IN ZUID-TIROL.

I. BOZEN-GRIES.

JAMMER is het dat het meerendeel onzer reizende landgenooten wel Zwitserland bezoekt maar er niet aan denkt of niet weet welk een prachtige niet minder trotsche natuur in het nu meer dan ooit door Italië begeerde Zuid Tirol te genieten valt.

Met den Brennerspoorweg van Innsbrück naar Franzensfeste, dan naar Bozen, de voornaamste handelstad van Tirol, heerlijk gelegen aan de samenvloeiing der Eisak met de Talfer die uit het Sarnerdal komt. Op vele punten in Bozen treft ons de reeks met sneeuw bedekte Dolomiten, die telkens weer bij een buiging van den weg te voorschijn treden.

Om eerst recht te kunnen genieten van het uitzicht op de Dolomiten maakt men met den electrischen tandradspoor een tocht op den Ritten, een hoogplateau (1200 M.) van waar men op het eindstation Klobenstein een prachtig panorama op de geheele reeks sneeuwtoppen met in het midden de Rosengeheele heeft.

Het plaatsje Gries is met Bozen een geheel. Het is daarvan gescheiden door de Talfer, waarover een monumentale brug ligt. Gries is gezondheidsoord en ligt beschut aan den voet van den Guntzsnaberg. Er is een kurhaus in een lief park waar dagelijks concerten worden gegeven. Bovendien uitgebreide „Kuranlagen“ en een prachtig park langs de rivier de Talfer.

Overal ziet men wijngaarden, minder op de bergen dan wel in het breede dal, en telkens treft ons oog op de bergen een schilderachtig gelegen slot. Voor goede wandelaars is Bozen een eldorado.

K.

Foto H. Kistemaker.

IN ZUID TIROL. BOZEN-GRIES.
HET TALFERDAL BIJ BOZEN. OP DEN ACHTERGROND DE GUNTZSNABERG.

Foto R. Tefé.

WARKRUID, WOEKEREND OP HOP IN DE DUINEN.

WARKRUID.

WARKRUID? Of duivelsnaaigaren? Hoe zal ik ze noemen? Geen van beide namen is erg flatteerend. En dan nog: ze betreffen slechts het uiterlijk van het plantje. Wilde ik ze naar haar innerlijke eigenschappen, naar haar karaktertrek betitelen, ze zou er nog veel slechter afkomen. Vampyr, bloedzuiger, inbreker; al wat leelijks is, zou ze naar het hoofd krijgen. Zoo'n onnoozel dingetje, fijn als rag, men zou het haar niet aanzien. Men zou zelfs niet zeggen, dat ze een plantje was. Vooral op de hei, waarop ze zeker niet minder dan op de hop en de klaver woekt, doet ze aan een bosje herfstdraden denken, tot een los kluwentje ineengestrengeld. Toch verraadt voor wie wat oog op planten heeft, haar waterachtige tint al gauw, dat er leven in zit en doet haar fletse kleur met een enkelen oogopslag vermoeden, dat ze bij het gilde van de parasieten thuis behoort. Bladgroen heeft ze niet, bladeren bezit ze niet en zelf in haar onderhoud voorzien kan ze dus niet. Ze moet teren op wat ze van anderen rooft, en daar is heel haar leven op ingericht. Van haar geboorte tot haar graf blijft ze hetzelfde karakter, dat van den lagen sluipmoordenaar, behouden.

Laat in het voorjaar ontkiemen hare zaden. De planten, die ze uit zal zuigen, moeten eerst al wat op streek zijn, voor ze met haar werk begint. Kwam ze vroeger, ze zou niets van hare gading vinden. In 't begin lijkt ze nog niet veel op wat ze later worden zal. 't Is nog maar een onnoozel dun draadje, waar geen wortel- of stengeleinde aan te bekennen is. En van blad geen sprake. Zelfs de zaadlobben ontbreken. Het draadje is schroefswijs gewonden, van onderen wat opgezwoollen en van boven nog door het zaadhuidje bedekt. Onmiddellijk dringt het onderende de aarde binnen, om zich daar tegen aardkluitjes, bladresten en dergelijke aan te leggen. Het bovende tracht zooveel mogelijk zich omhoog te heffen. Het slingert zich om elk steunsel heen, dat het vinden kan; een grassprietje, een verdord bladsteeltje, alles is welkom. Intusschen wordt het gevoed door het reservevoedsel, dat nog in het zaadhuidje zit. Maar reeds den derden dag wordt dit huidje afgeworpen en dan is de top van 't kiemplantje van alle beschutting ontbloot. Het moet nu in zijn eigen onderhoud voorzien, maar... kan dat niet. Wel heeft het nog eenig reservevoedsel in het knotsvormig opgezwoollen onderende, maar ook dat is gauw opgeteerd. Het onderende schrompelt dan ineen en sterft, terwijl het bovende, dat inmiddels van dit aldus vrijgekomen voedsel leven kan, zich verlengt. Zoo gaat het geruimen tijd door: het onderende sterft, het bovende verlengt zich en daarbij kronkelt het plantje zich steeds om ieder steunsel heen, dat het maar grijpen kan. Maar dat gelukt niet altijd even gauw. Soms valt er in den heelen omtrek niets te grijpen. Dan raakt de voet ten slotte uitgeteerd en wordt te zwak, om het draadje langer staande te houden. Het valt en... is soms nog zoo gelukkig, in zijn val een steunsel te vatten, waar het zich aan vasthechten kan. Maar als ook dat niet lukt, dan komt het op den vlakken grond terecht en kan daar liggen blijven, vier, vijf weken lang, zonder dat

het een noemenswaardige verandering ondergaat. In dien tijd kan er heel wat gebeuren. Menig plantje, dat nog in de aarde sluimerde, kan ontwaken, menig zaadje ontkiemen en in dat geval komt er weer leven in het schijndood draadje. Het jonge warkruid grijpt het steunsel aan en met nieuwen moed beziel, begint het weer zijn pogingen om tot vollen groei te komen. Het slingert er zich om heen, twee-, driemaal. En terwijl het vooreinde gestadig voortgroeit, sterft het achterende. Zoo gaat het van steun op steun, totdat het een geschikte voedsterplant gevonden heeft. Daar hecht het zich op vast, vormt kleine wratjes, precies korte stompe pootjes, waar het zich mee vastklemmen kan en dringt met een bundel van langgerekte cellen in het lichaam van den hospes binnen. Arme hop, arme klaver, beklagenswaardige heistruik, die zoo bekropen wordt. Want nu begint z'n lijden eerst. Want nauwelijks is hij aangegrepen, pas is hem een deel van z'n beste sappn afgetapt, of de belager voelt zich in z'n element. Onder de eerste groep van zuigwratten komen nieuwe takken, nieuwe draden en ze hebben geen rust, voor ze weer een gunstig plekje gevonden hebben, waar ze zich tegenaan kunnen vlijen. Nieuwe zuigwratten, nieuwe boorwortels ontstaan; de grondslag voor een nieuwe uitbreiding is gelegd. Zoo gaat het door, van dag tot dag; het dradenkluwen wordt al grooter, al ingewikkelder en de aangevallene wordt ten slotte in de netten van haren belager geheel en al verstrikt. Elk dropje van haar levenssappen moet zij afstaan; ze gaat kwijnen en sterft, vóór haar tijd.

Want voor twee te zorgen, voor zich zelf en een ander, die bovendien toch nooit tevree is, dat is haar te veel.

Het Warkruid is op die parasitaire levenswijze aangewezen. In eigen onderhoud voorzien, kan ze niet. Of ze 't nooit gekund heeft? Stellig! Maar ze vond dit vegeteeren op wat anderen verzamelden, gemakkelijker en die gemakzucht heeft ze doen afzakken naar een categorie van individuen, waar geen fatsoenlijk mensch graag onder gerekend wil worden.

Van Juli tot September bloeit het Warkruid. Aan de dunne draden doen zich van afstand tot afstand de kleine kluwentjes van roodachtige bloempjes voor. Waar ze zich op de hei genesteld heeft, zou men ze op een afstand allicht voor heibloempjes houden. Elk bloempje is een klein klokje, met een vijf-, soms vierdeelige rand. Op den overgang van klok en zoom staan de meeldraden. Precies in 't midden staat de stamper. Het vruchtbeginsel is niet te zien. Het wordt door een vijftal bladachtige aanhangselen van de kroon aan het oog onttrokken en zoodoende wordt tevens de honig beschut, die onder in de bloem wordt afgescheiden. Veel is het niet en veel bezoek komt er dan ook niet. De zelfbestuiving is dan ook eerder regel dan uitzondering. Trouwens: men zou het bij zulke kleine bloempjes ook niet anders verwachten.

K. SIDERIUS.

Overneming verboden.

IN DE JACHTVELDEN.

IN diepe sluimering lag de aarde te ronken in den fellen zonnebrand. Trillend en bevend steeg haar warme levensadem op en spreidde zich als een blauwe nevel over de landen.

Ook over de dichte eikenhaag waasde het doorzichtige blauwe kleed en deed de hitte onder het lommer nog drukkender zijn.

In den ouden, knoestigen tronk van den vermolmden eikenstomp lag de wilde kat *) mat en moede te rusten.

Met halfgenepen oog soesde zij voort en 't was of oude herinneringen en beelden haar kwamen opzoeken.

Wat haar 't best was bijgebleven was het brandende huis, ver van de bewoonde wereld temidden der bosschen gelegen.

Nog hoorde zij het knetteren van het vuur, het kraken van bint en balk en eindelijk, toen het dak instortte, was zij vol angst gevlucht.

Den volgenden morgen was zij teruggekeerd, maar hare ouders, hare broers en zusters, haar boer en boerin waren verdwenen en de rookende puinhoop temidden der doodsche stilte had haar met het hart vol vrees doen vluchten. Roepend en klagend had zij den geheelen, langen dag doorgebracht, maar nergens een huis kunnen vinden, nergens eenig voedsel, zoo lang reeds ontbeerd. Toen was de wilde natuur in haar wakker geworden; de honger had haar geleerd voor haar zelf te zorgen.

Het eerste slachtoffer was een haasje, dat in een kuiltje achter een zandhevel op moeder lag te wachten. Nog blind was 't en het zachte kreunen had de plaats aangewezen.

*) Verwilderde kat, van boerenwoning weggelopen. Er worden op de Veluwe nog vele exemplaren aangeetroffen.

In 't eerst had zij niet durven toegrijpen. Met opgetrokken bovenlip, als vies voor aanraking, was zij het kreunend, piepend gedrocht genaderd en was bij de eerste aanraking teruggesprongen als had eene wesp haar gestoken. Maar de honger, de tergende, nijpende pijn in haar ingewand had haar gedwongen terug te gaan en toen zij eenmaal de wildlucht opgesnoven had, greep zij toe en voelde eene wreede wellust in zich opkomen, toen het jonge dier zich wringend en piepend onder hare klauwen bewoog.

Eenmaal bloed geproefd hebbende, groeide de wreedheid en moordlust in haar sterker dan het lichaam, en vóór zij half volwassen was, had zij reeds den durf en de bekwaamheid om volgroeide hazen en konijnen te grijpen. Met den dag werd zij sluer en wilder en geen boschwachter of jager had den wilddief tot nu toe kunnen verschalken.

Zoo had zij nu een jaar geleefd en rustte nu mat en moede in hare schuilplaats, den ouden eikenstronk, uit en wachtte daar tot de middaghitte voorbij zou gaan om zich dan ter jacht te begeven.

Een licht gedruisch heeft de aandacht van de wilde kat getrokken. Een lichtflikkering schiet uit hare oogen, die zich oogenblikkelijk weer sluiten, niet zoo dicht echter of ze zien, dat een veldmuisje door de omringende stilte uit zijn nestje gelokt, speurend en zoekend onder nerveuse trillingen der neusvleugeltjes, haar nadert. Zonder het lichaam in een andere houding te brengen, slaat zij den fluweelzachten klauw uit en de daarin verborgen nagels brengen het niets vermoedende muisje den doodelijken slag toe.

Na een poosje spelens verslindt de kat met druk beweeg van kaken hare prooi en staat dan op, om — nu eenmaal wild geproefd hebbende — zich ter jacht te begeven.

De liefkoozende hand van een meester of meesteres missende, strijkt zij spinnend en genoegelijk knorrend langs den eikenstronk, krauwt haar kop langs een der schuine takken, steekt de dikke, krachtige staart omhoog en doet, zooals een huiskat handelt, die na den maaltijd hare genegenheid aan de vrouw wil toonen.

Plotseling ondergaat hare houding eene verandering; het donker gestreepte lijf strekt zich, de achterpooten strekken zich naar achteren, de kop buigt zich naar voren en in de oogen bliksemt een onheilsPELLEND licht.

Een vleugelgeruisch van een paar groote vogels is over de eikenhaag gegaan en snel glijdt de kat door het lage hout, naar den rand van de struiken, om te zien waar de vogels zullen neerstrijken.

Een koppel jonge patrijzen hebben zich aan den slootkant neergezet en zoeken met gebogen kopjes naar voedsel. Een houdt de wacht; 't is een oud mannetje, dat bekend met de gevaren, omzichtig rond kijkt, maar eindelijk, wanneer geen enkel gedruisch zich laat hooren, zich bij de anderen voegt. Naarstig en druk bewegen de patrijzen zich langs den wal en betwisten elkander onder zachte kakeling elk hapje.

Boven hen loert de dood.

In lichte deining zwaait de staart van de wilde kat heen en weer; op en neer gaat het uitgestrekte lijf en zenuwshokkend trilt siddering op siddering door de lange snorren. Uit de dichtgenepen oogen schittert een vreemd, groen licht en de nagels der voorklauwen drukken zich in den mosbodem, als wilden zij het lichaam tegenhouden om niet te gauw den sprong te wagen.

Nogmaals heft zich 't achterlijf een weinig op, wederom zwaait de staart heftig heen en weer; de hals verdunt zich, de kop strekt zich nog meer naar voren en juist als de kat den sprong zal doen, schettert vlak boven haar de harde waarschuwingsskreet van een winterkoninkje.

Eene schrikbeweging van den kop naar boven heeft de patrijzen het gevaar, waarin zij verkeerden, doen zien en onder druk gekakel vluchten deze op ronde wiek met suizenden vleugelslag weg van de plaats des onheils.

Teleurgesteld richt de kat zich op, kijkt met uitdrukkingloos oog naar den kleinen rustverstoorder en trekt zich dan in het dichtste struikgewas terug om aan het hatelijk lachende „kerrets”, „ketterets” van het winterkoninkje te ontkomen.

Dat haar dit niet gemakkelijk valt blijkt wel uit het langdurig geschetter, waartusschen zich nu ook de angsttonen van de merel mengen en voordat de avond het landschap in donkerheid gehuld heeft, durft de kat zich niet vertoonen, wel wetend dat zij vruchteloos ter jacht zou gaan.

.....
In de golvende korenhalmen nestelt zich de donkerheid.

Nog vergulden de laatste zonnestralen

de aren met gouden glans en pronken de blauwe en roode bloemen in dieper, inniger tint, maar weldra zullen deze kleuren vervloeien in de vale, kleurloze schemering van den komenden nacht.

Als eene herademing op den warmen dag klinkt van nabij en ver vogelgezag en hoog in het firmament zweven in onnavolgbare zwenkingen de gierzwaluwen. Boven het korenveld dansen de insecten hunne grillige figuren, een oogenblik het spel stakend, als een koekoek met begeerige sneb zijn slachtoffers onder hen maakt. Tusschen de korenhalmen kronkelen zich diepe, geheimzinnige laantjes met ongekende bestemmingen en nu de avond valt, gelijken het donkere boschwegen met hoog omgrensde wallen.

Omzichtig met onhoorbare schreden schrijdt de wilde kat op fluweelzachten voet door de schemering en als de duisternis den dag verjaagd heeft, zet zij zich neder op eene plaats, waar vele van de veldpaadjes elkander kruisen.

De rug gekromd, de stevige, krachtige kop op de schouders geplaatst, de staart rond haar geslagen, de oogen als ronde bollen opengesperd, wacht zij op de zeker komende prooi.

Elken nacht komt moeder haas hier langs, met groote sprongen zich nestwaarts spoedend; elken nacht keert zij langs dezen weg terug als zij hare jongen gevoed heeft.

Dikwijls komen en gaan heeft de halmen gebroken, den bodem gelijk gemaakt en een breeder pad gevormd dan de andere, zoo knus verstoken akkerwegjes tusschen de aren.

De wilde kat wacht, zonder ongeduld; wel bliksemt bij het minst gedruisch haar oog in phosphorglanzen.

Scherp turen de aan de donkerte gewende oogen de duisternis in, maar het lichaam blijft in dezelfde, roerloze houding wachten.

Daar roert eene zachte deining de halmen; eene lichte golving verkondigt de komst van de prooi.

Langzaam verandert de kat van houding; de eene achterpoot naar voren, de andere achterwaarts gestrekt, de kop bukkend tegen den grond, de borst drukkend tegen den bodem, de staart achterwaarts, de voorpooten met de scherpe, verraderlijke nagels onder het lijf verborgen gelijkt zij op een jonge, donker gestreepte tijger, die zoo straks met zwaren slag zijn slachtoffer zal nedervellen.

Het halmengewaai komt nader en een gerucht gaat door de duisternis. Als om de kat te helpen, maakt een groote regenwolk de donkerheid nog dikker.

In langzame zwaaiing beweegt zich reeds de staart heen en weer als ware dit noodig, om straks het lichaam op te werpen tot den doodelijken sprong.

Nog eens bliksemt het oog zijn phosphorlicht door de donkerte en dan giert in hoogen boog het lenige lijf op en werpt zich op den rug van de prooi.

Proestend en blazend springt de kat echter terug en vlucht met groote sprongen met opengereten voetsoelen weg naar den eikenstronk te midden van het lage hout; de egel, niets meer vernemend dan het zachte nachtelijk gezang in de korenhalmen, ontrolt zich uit zijn harnas van prikkels en kijkt verwonderd rond om te weten, wie toch zoo onverwacht een aanval op hem durfde wagen; dan gaat hij verder en vervolgt zijn muizen- en keverjacht.

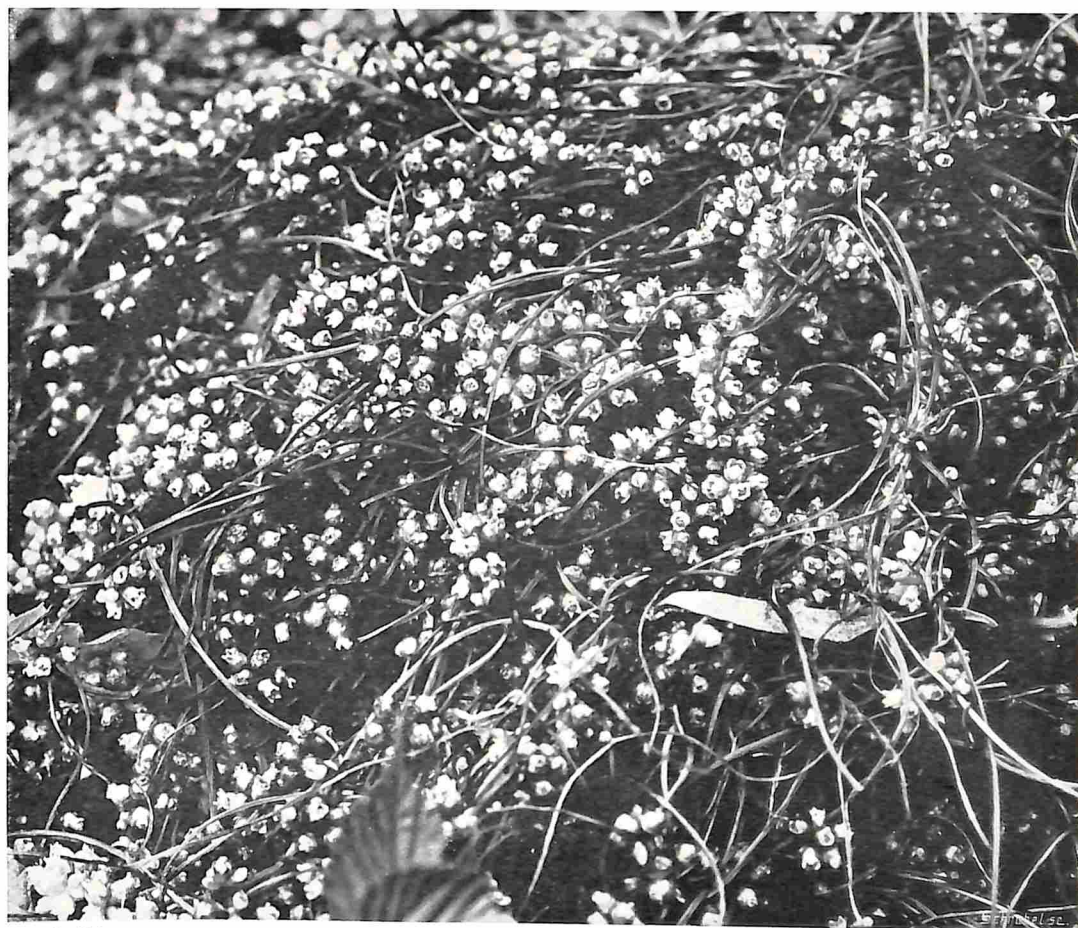

Foto R. Tepe.

WARKRUID, VAN ZEER NABIJ GEZIEN.

Foto Haagsch Ill-Bur.

DE VICTORIA REGIA IN DEN HORTUS BOTANICUS TE AMSTERDAM IN BLOEI.

Op een der bladen op bovenstaande afbeelding ziet men een kindje van een half jaar. Laten onze lezeressen hiervan niet schrikken: de bladen hebben een zoodanig draagvermogen, dat zij zelfs kinderen van twaalf tot veertien jaar een veilige zitplaats bieden.

Steeds hadden zij elkander ontweken, was de een den ander uit den weg gegaan. Jaagde de vos in de rietvelden, dan zocht de wilde kat haar geluk in het lage hout; schreed de kat met langzamen, sluipenden gang door de akkerpaadjes, dan trok de vos zich terug en begaf zich naar de omringende bosschen. De bruine roover voelde zich niet op zijn gemak in de nabijheid van den vreemden gast, die zonder vragen eene plaats had ingenomen in het jachtveld, waar hij en zijne familie een zeker burgerrecht hadden verkregen; de kat haatte den vos, den rappen jager, die, wanneer hij zijnen sprong miste, door de snelheid zijner voeten, den haas of het konijn nog wist te grijpen.

Ook kende zij de sluwheid van den vos en vreesde hem diens tengevolge. Zoo jaagden zij beiden, zonder elkander te hinderen, de omgeving af, totdat ten laatste het wild schaars begon te worden.

Elken nieuwen dag ondervonden zij meer moeilijkheid bij het bekomen van voedsel en wanneer de doodscreet van een slachtoffer het oor van den vos bereikte, rezen zijne rugbaren op en in hem groeide een felle haat tegen den indringer.

Snelde de vos met zijne prooi in zijn muil voorbij den eikentrunk, dan dook de kat zich in, als wilde zij jager en buit bespringen en een vijandig vreemd licht schitteerde in het anders koel wreede oog.

In zilverlichten schijn licht het stoppelveld te glanzen onder de diepblauwe koepeling van den herfsthemel.

Hel licht het op te midden der ernstig donkere dennen en het kleurige kreupelhout, waar beuk- en eikenblad de herfsttint reeds hebben aangenomen.

Temidden van dit zilvervlak bewegen zich een vijftal figuren, die met gebogen kop naar achtergebleven korrels zoeken.

Het zijn de boschfazanten, die, onder de keizersvarens uitgebroed, bijna tot wasdom zijn gekomen en onder de leiding van een oud mannetje op het stoppelveld hun voedsel zoeken.

In den greppel, die het veld doorsnijdt, ligt de wilde kat met het lijf vol hartstochtelijk begeeren om hare prooi te bespringen. Onder de dikke varens in het kreupelhout loert de vos met bliksemend oog op de vogels.

Vos noch kat zijn zich beider aanwezigheid bewust en beiden hebben slechts oog voor de naarstig zoekende gestalten, die al dichter en dichter naderen.

Op den leider is beider oog gericht en wanneer deze nog een schrede nadert en zich juist bewust wordt van een nabij zijnd gevaar, voelt hij zich van twee kanten besprongen; vos en kat slaan klauw en bek in het kleurig gevederde van den vogel.

Maar dan ook bemerken de vijanden elkander eerst en rukkend en trekkend trachten zij elkander de prooi te ontnemen.

Een vijandig licht schiet uit beider oogen en de lang ingehouden haat komt nu tot uiting.

Ten laatste laten zij de fazant los en grijpen elkander aan. Als een klis klemt de wilde kat zich in de pels van den vos

en deze grijpt met forschen kaak de kat in de lendenen. Met scherpen klauw slaat de kat den vos in de oogen; met fel snijdende tanden dwingt deze de kat, een oogwenk hare aanvallen te staken.

Diep woelen zij de aarde om, buitelen en wentelen in het zand en kleuren de zilver glanzende stoppels rood met hun bloed.

Eindelijk laten zij elkander los, machteloos en onmachtig tot verder strijden werpen zij elkander een blik vol haat en vijandschap toe en gaan dan elk huns weegs.

De vos verdwijnt in het lage hout, de kat sluipt door den greppel naar haar eikentrunk.

Over het stoppelveld dansen de zonnestralen en zetten het al in lichtenden glans. Vol stervenswee ligt de fazant met gehavende vederen te wachten, tot de dood hem uit zijn lijden zal verlossen.

Zachtkens druipen de bladeren neder als zoovele tranen.

In den eikentrunk lekt de kat onder zacht gekreun hare wonden; eene huivering doorsiddert haar, als in de verte het smartelijk gehuil van den vos weerklinkt.

H. E. KUYLMAN.

LAURENTIUS TRANEN.

AUGUSTUS is de maand der *Sterrenregens*. Die „vallende sterren” worden naar ’t sterrebeeld Perseus, „Perseiden” genoemd; in den volksmond heeten zij gewoonlijk „Tranen van Laurentius”. Deze kosmische lichaampjes, dit „kometen-gruis” wordt, telkens als onze planeet de kometenbaan snijdt, opgevangen in onzen dampkring en komt door de wrijving tot gloeiing, om daarna te vergaan. Die, hun ondergang tegemoet snellende „gloeilampjes” zien wij als „vallende sterren”.

Waarom worden zij *Laurentius-tranen* genoemd? Omdat de naamdag van dezen martelaar valt in de week, in welke deze sterrenregen het rijklijkst is waar te nemen.

Naar men wil, is Laurentius, tijdens Valerianus (in ’t jaar 258) levend, op een gloeiend rooster gelegd, een omstandigheid, die hem verhief tot patroon van de leerlooiers en van de koks.

Op een uithangbord van een dezer laatsten, te Vlaardingen, stond dan ook dit rijm te lezen:

Sint Lauwerens
Een Christen mens
Niet om zijn misdaden
Maar om ’t geloof
Gelijk een roof
Op den rooster gebraden.

De gemeente De Bilt, bij Utrecht, voert in haar wapen het rooster van Laurentius, hetwelk ook nog uithangt bij de „Biltsche Apotheek” in de Biltstraat te Utrecht. In den gevel van de oude proosdij (uit ’t jaar 1666) naast den „Hischberger Tor” te Arnsberg, in Sauerland, zag ik mede dit rooster afgebeeld, met verschil dat dwars er door een bisschopsstaf was aangebracht.

F. W. DRIJVER.